

Методика є універсальною та адаптивною і може бути успішно застосована в інших регіонах України із подібними екологічними проблемами, що відкриває широкі перспективи для сталого розвитку водної сфери, поліпшення якості життя населення та досягнення цілей розвитку ООН щодо охорони водних екосистем.

РЕЗУЛЬТАТИ ОБСТЕЖЕННЯ КАРСТОВИХ ПРОВАЛІВ У РУСЛІ р. СІВЕРСЬКИЙ ДОНЕЦЬ В ЧУГУЇВСЬКОМУ РАЙОНІ

ЯКОВЛЄВ В. В., КУСКОВ О. О., ДМИТРЕНКО Т. В.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

yakovlev030157@gmail.com, oleh.kuskov@kname.edu.ua,
tetyana.dmytrenko@kname.edu.ua

Карстові форми рельєфу характерні для територій, де на невеликих глибинах залягають породи, здатні до вилуговування. Одним з таких районів є Чугуївський район, де у межах низьких річкових терас крейдова товща залягає на глибині від 25 до 70 м. Саме на цих глибинах крейдові породи є тріщинуватими, що утворює водоносний горизонт з активним водообміном. Вилуговування крейди призводить до утворення на відповідних глибинах пустот, і після обвалювання покривних шарів на поверхні землі з'являються від'ємні форми, як правило, у виді ям-лійок.

У жовтні 2025 р. було виконане обстеження русла р. Сіверський Донець з вимірюванням глибин по руслу і в карстових ямах, вимірюванням температури річкової води на поверхні й на дні ям. Вимірювання глибин виконувалися гідрогеологічною рулеткою РГ-50, температура вимірювалася джерельним термометром ТЛС-4 з ціною шкали 0,1°C. Поперечні розміри карстових ям визначалися із використанням програми Google Earth. Нижче наведена таблиця з результатами досліджень та фрагменти карт з пікетами (рис. 1,2), де виконані вимірювання. На рис. 1 та рис. 2 напрям на північ – по вертикальному зрізу карти. Течія річки має загальний напрям з півночі на південь. Довжина жовтого відрізка становить 500 м. На рисунках наведені точки й номери пікетів.

Рисунок 1 – Південна частина району обстеження

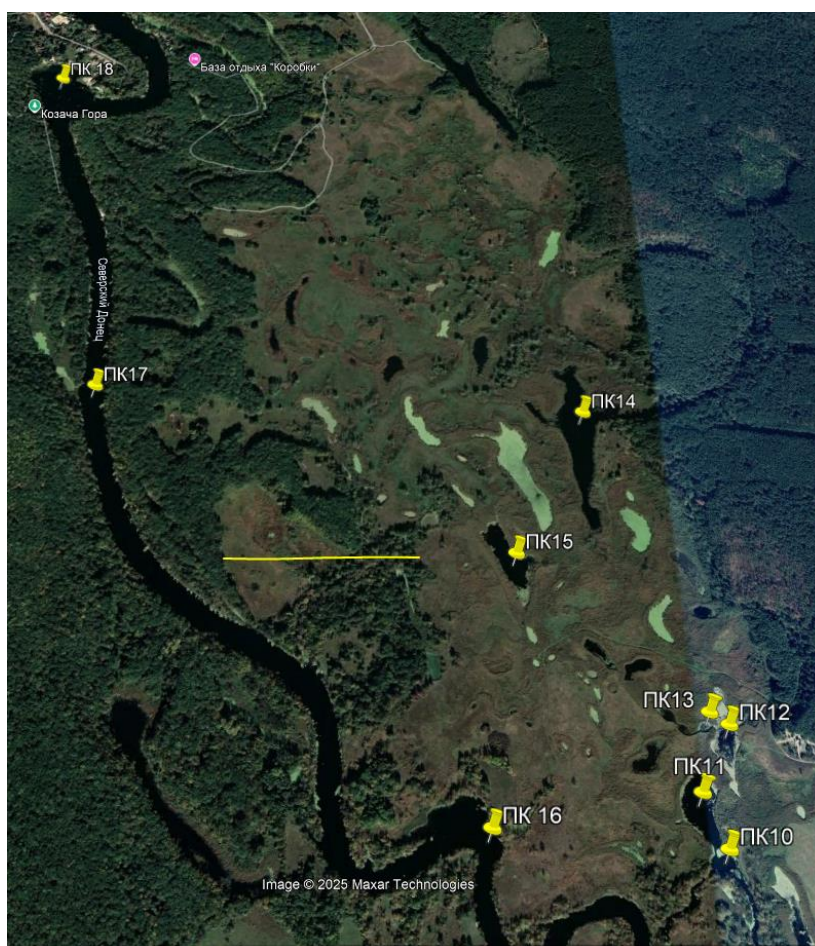

Рисунок 2 – Північна частина району обстеження

Таблиця 1 – Результати вимірювання глибин і температури води у р. Сіверський Донець, виконаних у жовтні 2025 р. при меженному рівні води

Пікет/ відмітка	Об'єкт	Глибина, м	t повітря, °C	t води на поверхні, °C	t води біля дна, °C
ПК1	Яма перед перекатом	3,4	26		
ПК2–350 м	Русло річки	1,5	26		
ПК2	Яма на вигині русла	3,2	26		
ПК2+80 м	Яма	4,7	26		
ПК2+160 м	Нижче пляжу	4,5	26		
ПК2+190 м	Напроти пляжу	4,4	26		
ПК3–15 м	Перекаат між ямами	1,05	26		
ПК3	Вигин русла, рибацький плес	5,1	26		
ПК3+130 м	Русло річки	1,4	26		
ПК3+285 м	Яма на звороті русла	4,3	26		
ПК3+330 м	Мілке русло	1,2	26		
ПК4	Вигин русла	3,0	26		
ПК4+60 м	Невелике розширення русла	2,9	26		
ПК5	Напроти пляжу	6,0	26		
ПК5+100 м	Рівне русло	2,2	26		
ПК5+500 м	Протока Ковалів	2,2	26		
ПК6	Велика кругла яма	6,4	26		
ПК6 -30	Мілина після ями	0,5	26		
ПК6+50 м	Мілина перед ямою	1,1	26	21,0	21,0
ПК6+75	Овальна яма	4,2	26	20,5	21,3
ПК6+80	Мілина між ямами	1,0	26		
ПК6+210	Мілина	0,5	26		
ПК6+230	Велика овальна яма	6,2	26		20,2
ПК6+250	Протока Ковалів	2,0	26		
ПК7	Овальна яма	4,7	26		
ПК7+50 м	Протока Ковалів	2,0	26	21,1	
ПК8	Овальна яма	4,7	26		
ПК9	Велика кругла яма на вигині русла	6,0	26		
ПК9–20 м	Мілина нижче ями	0,3	26		
ПК9+110 м	Рибальська яма	2,7	26		
ПК9+290 м	Яма	3,3	26		21,6
ПК9+360 м	Яма	3,0	26		22,4
ПК10	Велика яма на виході з озера Корінне	8,2	26		22,1
ПК11	Озеро Корінне	2,2	26		
ПК12	Озеро Окуневе	2,8	26	22,0	
ПК13	Перша карстова яма	3,05	26		
ПК13+80 м	Третя карстова яма	4,6	26		
ПК14	Стариця	2,5	26		
ПК15	Стариця	1,3	26		
ПК16–300 м	Вигин річки напроти Раздабарського пляжу	7,8	26		
ПК16	Напроти великого пляжу, ближче	8,7	26		

	до правого берега				
ПК17–300 м	Русло річки	3,6	26		
ПК17	Русло річки	4,1	26		
ПК18	Плес під горою Козача	6,5	26		
ПК19	Яма проти пляжу	8,0	26		
ПК20	Яма нижче пляжу	5,2	26		
ПК21	Широке русло на вигині русла	4,5	26		
ПК22	Яма на виході з бистої течії	5,8	26		
ПК23	Стариця	2,5	26		
ПК24	Яма	4,9	26		
ПК25	Яма	6,4	26		

Примітка: «+» – вище за течією; «-» – нижче за течією від пікетів

Систематизовані матеріали даного обстеження стануть основою для наукової статті.